

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 577/2017-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mgr. Marek Benedik, s. r. o., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Marek Benedik, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 106/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 106/2004 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Galanta povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Galanta je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 562,21 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a dvadsaťjeden centov) na účet jeho právnej zástupkyne, Advokátskej kancelárie Mgr. Marek Benedik, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 577/2017-28 z 20. septembra 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 106/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že napadnuté konanie vo veci ochrany osobnosti začalo 28. júla 2003, keď bol okresnému súdu doručený návrh. Napadnuté konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 7 C 106/2004, pričom sťažovateľ má procesné postavenie navrhovateľa.

3. Ďalej sťažovateľ uviedol, že „Súdy v takejto jednoduchkej veci (i) jednak sa nevyhli viacerým obdobiam nečinnosti, (ii) jednak postupovali neefektívne a liknavo, (iii) a jednak zapríčinili zdržanie konania tým, že opakovane rozhodovali, resp. postupovali nesprávne:

(i) už v úvode konania súd prvej inštancie zbytočne predĺžil konanie o 1 rok, pretože dospel k nesprávnemu názoru, že nie je vecne príslušný;

(ii) v poradí prvý rozsudok v merite veci, ktorý vydal, bol odvolacím súdom zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie predovšetkým z procesných dôvodov;

(iii) v poradí druhý rozsudok bol tiež nesprávny z procesných dôvodov, bez ohľadu na právny názor Najvyššieho súdu SR;

(iv) Krajský súd v TRNAVE v poradí prvým rozsudkom rozhodol nesprávne a Najvyšší súd SR musel jeho rozsudok sčasti zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie;

(v) napriek záväznému právnemu názoru Najvyššieho súdu SR rozhodol Krajský súd v TRNAVE rovnako, v dôsledku čoho Najvyšší súd SR jeho rozsudok opätovne zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.“.

4. Napokon je v sťažnosti uvedené, že „Konanie má pre sťažovateľa mimoriadny význam. V čase začatia konania mal sťažovateľ 39 rokov, bol na vrchole svojich duševných a fyzických síl. Sťažovateľ má dnes 53 rokov. Od právoplatného rozhodnutia záviselo jeho ďalšie pôsobenie v oblasti finančného trhu (bankovníctvo, poisťovníctvo), na ktoré ho predurčovalo jeho vzdelanie. Na pôsobenie v oblasti bankovníctva a poisťovníctva sa žalobca celý život pripravoval. V konaní nešlo len o otázku osobného zadosťučinenia pre sťažovateľa, ale rozhodnutie by malo význam aj pre jeho ďalšie profesionálne pôsobenie.

Okrem toho poukazujeme na to, že predmetom konania je ochrana osobnosti, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 145/03, II. ÚS 30/2013, II. ÚS 71/2016 a iné).“.

5. Keďže od podania návrhu na začatie konania uplynulo už viac ako 14 rokov a napadnuté konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný

súd v náleze vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní. Sťažovateľ zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a úhradu trov konania.

6. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 635/2017 doručeným ústavnému súdu 24. októbra 2017, v ktorom predseda okresného súdu okrem iného uviedol:

„Je možné súhlasiť so sťažovateľom, že predmetné súdne konanie trvá neprímerane dlho. Dĺžka tohto súdneho konania však je poznačená viacerými skutočnosťami, ktoré uvediem v bode č. 2 môjho vyjadrenia. Predmetnú vec po právnej stránke je možné označiť, že ide o vec nie právne zložitú, v merite veci súd 1 inštancie rozhodoval dvakrát, odvolací súd štyrikrát, dovolací súd dvakrát. Spisový materiál bez príloh má 534 listov doposiaľ.

K bodu č.2:

Žaloba bola podaná na Okresný súd Galanta dňa 28. 7. 2003 a pôvodne bola evidovaná pod spisovou značkou 10 C/93/2003. Súdny poplatok žalobca uhradil na základe výzvy súdu 12. 9. 2003. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že vecne nie je príslušný vo veci konať, preto spis postúpil Najvyššiemu súdu SR. O tomto sa zmienim v bode číslo 3 môjho vyjadrenia. Dĺžku konania okrem iného ovplyvnilo to, že v merite veci súd prvej inštancie rozhodoval dvakrát, odvolací súd štyrikrát, dovolací súd dvakrát. Spisový materiál bez príloh má 534 listov doposiaľ. Ďalej to, že súd zisťoval v akom štádiu je konanie uvedené na Krajskom súde v Bratislave pod spisovou značkou 2S/24/2005, ktoré malo vplyv na toto konanie. Napokon konanie 7C/106/2004 súd prerušil do právoplatného skončenia veci spisová značka 2 S/24/2005. Z uvedeného dôvodu súd nekonal v predmetnej veci minimálne od 10.11. 2005 do 19.10. 2007, čiže približne 2 roky.

Po prerušení konania súd prvej inštancie úpravou zo dňa 24. 10. 2007 vytýčil termín pojednávania na 11. 2. 2008 na ktorom vec meritórne rozhodol tak, že žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca. Spis Krajskému súdu v Trnave bol doručený na rozhodnutie o odvolaní dňa 7. 5. 2008. Odvolací súd takmer po deviatich mesiacoch rozhodol o odvolaní tak, že napadnutý rozsudok súdu v prvej inštancii zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca dňa 2. 7. 2009 rozšíril žalobu na ďalšieho žalovaného. Uznesením zo dňa 7. 7. 2009 súd pripustil zmenu na strane žalovaného. Žalovaný 1/ podal v odvolanie proti tomuto uzneseniu dňa 5. 8. 2009. Odvolanie odvolací súd dňa 28. 1. 2010 odmietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 16. 3. 2010. V merite veci z uvedeného dôvodu sa nekonalo približne 6 mesiacov.

Súd prvej inštancie dňa 31. 3. 2010 vytýčil termín pojednávania na 10. 5. 2010. Na tomto pojednávaní súd v intenciách právneho názoru odvolacieho súdu rozhodol rozsudkom v merite veci. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný 2/ dňa 29. 6. 2010. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Trnave rozsudkom v merite veci dňa 24. 1. 2012, tak, že čiastočne napadnutý rozsudok zmenil a čiastočne ho zrušil. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 29. 3. 2012. (10 mesiacov od vyhlásenia rozsudku v prvej inštancie).

Dňa 30. 4. 2012 žalovaný súdu doručil dovolanie proti z rozsudku odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie predložil Najvyššiemu súdu vecná rozhodnutie o dovolaní dňa 2. 7. 2012. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 26. 9. 2013 dovolanie žalobcu zamietol a výrok rozsudku odvolacieho súdu zrušil. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 10. 2013 (približne 18 mesiacov po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu).

V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR súd prvej inštancie dňa 13. 11. 2013 predložil vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa (zo dňa 10. 5. 2010) zmenil. Tento rozsudok bol vydaný 8. 4. 2015, čiže takmer 5 rokov potom čo vydal napadnutý rozsudok súd prvej inštancie.

Tento rozsudok dovolaním opäť napadol žalovaný dňa 26. 6. 2015. Na základe toho súd prvej inštancie dňa 15. 1. 2016 opäť predložil predmetnú vec dovolaciemu súdu. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 31. 3. 2016 opäť zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Súd prvej inštancie dňa 11. 5. 2016 vec opäť predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa zo dňa 10. 5. 2010 rozsudkom zo dňa 8. 2. 2017 potvrdil. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 31. 3. 2017, čiže takmer 7 rokov po vydaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

V súčasnosti je vo veci určený termín pojednávania na súde v prvej inštancii na deň 19. 10. 2017.“

7. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti sťažovateľ zaujal svoje stanovisko v podaní doručenom ústavnému súdu 13. novembra 2017, v ktorom okrem iného uviedol:

«Už v sťažnosti sťažovateľ uviedol argumentáciu, prečo nie je možné považovať vec za zložitú: „Vec nemôže byť považovaná za zložitú. Aplikácia ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov nemôže súdu prvého stupňa spôsobovať osobitné ťažkosti, resp. také ťažkosti, ktoré by odôvodňovali také dlhé trvanie konania. Agenda ochrany osobnosti je bežnou agendou súdov. Jednak je právna úprava stručná, jednoduchá a nekomplikovaná a jednak k právnemu inštitútu ochrany osobnosti existuje bohatá judikatúra súdov“.

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 3 Cdo 176/2012 zo dňa 26. 09. 2013 a svojim ostatným uznesením sp. zn. 3 Cdo 12/2016 zo dňa 31. 03. 2016 dve kľúčové otázky v konaní, a to otázku pasívnej legitímácie a otázku, či došlo alebo nedošlo k neoprávnenému zásahu, vyriešil na základe existujúcej a vôbec nie novej judikatúry, na ktorú či už jedna alebo druhá strana sporu poukazovali. Riešenie mali sudy takpovediac od počiatku konania „na stole“.

Zložitost' veci nemožno odvodzovať od toho, že súd prvej inštancie a ani odvolací súd, z hľadiska uznesení Najvyššieho súdu SR, nedokázali vo veci rozhodnúť správne a ich rozhodnutia boli opakovane zrušované. Ako bolo uvedené už v sťažnosti, účastník súdneho konania má právo dôvodne očakávať, že súd jeho vec správne posúdi a nepôjde cestou omylov (sp. zn. 1. ÚS 89/1999).»

8. Ďalej sťažovateľ uviedol, že „Skutočnosť, že súd prvej inštancie vo veci rozhodoval dvakrát, odvolací súd štyrikrát a dovolací súd dvakrát nie je spôsobilé ani negovať skutočnosť, že došlo k porušeniu práv sťažovateľa garantovaných čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a Čl. 6 Dohovoru a zodpovednosť za porušenie práv nezoslabaže a nie je ani skutočnosťou významnou pre priznanie nižšej výšky primeraného zadosťučinenia. Tieto skutočnosti nasvedčujú len tomu, že prieťahy v konaní boli spôsobené nesprávnou činnosťou a rozhodovaním súdov.

Irelevantné je aj tvrdenie sťažovateľa, že konanie vedené na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 2 S 24/2005 trvalo približne dva roky, pretože toto konanie prispelo k dĺžke konania a ani konanie o správnej žalobe ukončenej nemeritórnym rozhodnutím v dĺžke dvoch rokov, nemožno považovať za konanie bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote.

Odporca v ďalšom opisuje priebeh konania na jednotlivých inštanciách sústavy súdov. Tento opis neobsahuje žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé, ako už bolo uvedené vyššie, vyvrátiť skutočnosť, že došlo k porušeniu práv sťažovateľa garantovaných čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru, ani zodpovednosť za porušenie práv nezoslabuje. Nie je ani skutočnosťou významnou pre priznanie nižšej výšky primeraného zadosťučinenia.“.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

10. Ústavný súd z predloženého súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 C 106/2004 zistil takýto priebeh napadnutého konania:

- 28. júl 2003 – okresnému súdu bol doručený návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal ochrany osobnosti;
- 12. august 2003 – na základe výzvy okresného súdu bol zaplatený súdny poplatok za podaný návrh;
- 10. december 2003 – okresnému súdu bolo doručené rozsiahle vyjadrenie sťažovateľa k argumentácii odporcu;
- 27. január 2004 – okresný súd prípisom vyzval sťažovateľa na predloženie požadovanej dokumentácie;

- 4. máj 2004 – okresný súd vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť na prejednanie veci a súdny spis predložil 25. mája 2004 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“);

- 22. júl 2004 – najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 SŽ 65/04 rozhodol, že „*príslušným na prejednanie veci je Okresný súd Galanta*“, pričom súdny spis bol okresnému súdu vrátený 23. septembra 2004 a na základe opatrenia predsedu okresného súdu bol 7. októbra 2004 pridelený novej zákonnej sudkyňi;

- 9. február 2005 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. marec 2005, ktoré sa uskutočnilo a odročilo na neurčito pre účely ďalšieho dokazovania;

- 4. apríl 2005 – okresnému súdu bol predložený odporcom požadovaný písomný materiál;

- 21. september 2005 – okresný súd prípisom vyzval sťažovateľa, aby v lehote 10 dní oznámil, či podal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) správnu žalobu o preskúmanie „*rozhodnutia NBS č. UBD-760-1/2003*“ (na krajskom súde konanie vedené pod sp. zn. 2 S 24/05, pozn.);

- 7. október 2005 – právny zástupca sťažovateľa podanie žaloby potvrdil, no súčasne oznámil, že na podanom návrhu na ochranu osobnosti napriek tomu trvá, „*nakoľko len v konaní o ochranu osobnosti sa môže domáhať morálnej a peňažnej satisfakcie*“;

- 21. december 2005 – krajský súd prípisom okresnému súdu predložil fotokópiu žaloby z 31. januára 2005 (konanie vedené pod sp. zn. 2 S 24/05) a uviedol, že toto konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené;

- 20. marec 2006 a 4. máj 2006 – na okresnom súde sa uskutočnili pojednávania, pričom na pojednávaní uskutočnenom 4. mája 2006 okresný súd napadnuté konanie prerušil „*do právoplatného rozhodnutia KS v Bratislave vo veci sp. zn. 2 S 24/05*“ a krajský súd vec vedenú pod sp. zn. 2 S 24/05 postúpil najvyššiemu súdu ako súdu vecne príslušnému, kde je konanie vedené pod sp. zn. 2 SŽ 38/2006;

- 5. september 2007 – najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 SŽ 38/2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. októbra 2007, rozhodol, že konanie zastavuje, pretože „*žalobca nemohol byť účastníkom konania, ktorého výsledkom bolo rozhodnutie o neudelení predchádzajúceho súhlasu [redacted] pre zvolenie žalobcu za člena predstavenstva*“ (konanie vedené na krajskom súde pod sp. zn. 2 S 24/05, pozn.);

- 24. október 2007 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 11. február 2008, ktoré sa uskutočnilo, okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým návrh sťažovateľa zamietol;
- 31. marec 2008 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 11. februára 2008 a 17. apríla 2008 bol uhradený súdny poplatok za odvolanie;
- 7. máj 2008 – súdny spis okresného súdu spolu s odvolaním bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie;
- 23. január 2009 – krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 134/2008 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec okresnému súdu 27. februára 2009 vrátil na ďalšie konanie;
- 23. apríl 2009 – okresný súd uznesením nepripustil zmenu účastníkov, ktorej sa domáhal sťažovateľ;
- 6. júl 2009 – na uskutočnenom pojednávaní právny zástupca sťažovateľa navrhol, aby okresný súd pripustil prístupenie ďalšieho účastníka ako žalovaného v 2. rade (Slovenská republika, za ktorú koná Národná banka Slovenska...), čo okresný súd pripustil uznesením zo 7. júla 2009;
- 5. august 2009 – proti uzneseniu okresného súdu zo 7. júla 2009 bolo podané odvolanie, pričom krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 320/2009 z 28. januára 2010 predmetné odvolanie odmietol;
- 10. máj 2010 – na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ktorý návrhu sťažovateľa na ochranu osobnosti vyhovel;
- 7. jún 2010 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil doplňujúci rozsudok, ktorým „žalobu v časti žalovaného v 1. rade zamietol“;
- 29. jún 2010 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie žalovaného v 2. rade proti rozsudku okresného súdu z 10. mája 2010 a 30. júna 2010, bolo doručené odvolanie proti predmetnému rozsudku okresného súdu aj od sťažovateľa, pričom krajský súd rozhodol rozsudkom z 24. januára 2012, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že „žalovaná v 1. rade neoprávnene zasiahla do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti...“. Vo zvyšnej časti žalobu proti žalovanej v 2. rade a vo zvyšku veci samej proti žalovanej v 1. rade zamietol a v časti trov konania napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu 21. marca 2012 na ďalšie konanie;

- 26. marec 2012 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 2. máj 2012, ktoré sa z dôvodu podaného dovolania odročilo na neurčito;

- 28. máj 2012 – okresný súd zaslal dovolanie podané sťažovateľom na vyjadrenie v lehote 10 dní odporcom v 1. a 2. rade a taktiež vyrubil súdny poplatok za dovolanie sťažovateľovi;

- 2. júl 2012 – po predložení súdneho spisu okresným súdom najvyššiemu súdu najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013 dovolanie sťažovateľa (žalobcu) zamietol, rozsudok krajského súdu z 24. januára 2012 vo výroku o neoprávnenom zásahu do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti zrušil a vec krajskému súdu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie;

- 13. november 2013 – okresný súd prípisom predložil predmetný spis krajskému súdu na ďalšie konanie v súlade s rozsudkom najvyššieho súdu v dovolacom konaní;

- 9. marec 2015 – krajský súd nariadil termín pojednávania na 25. marec 2015, ktorý bol následne odročený na 8. apríl 2015, na ktorom krajský súd vyhlásil rozsudok, že napadnutý rozsudok okresného súdu v spojení s dopĺňacím rozsudkom mení tak, že určuje, že odporca v 1. rade neoprávnene zasiahol do práva na ochranu osobnosti sťažovateľa;

- 25. jún 2015 – proti rozsudku krajského súdu z 8. apríla 2015 podal odporca v 1. rade dovolanie;

- 10. júl 2015 – odporca v 1. rade podal odvolanie aj proti uzneseniu okresného súdu, ktorým mu bol vyrubený súdny poplatok za dovolanie;

- 19. október 2015 – okresný súd uznesením zmenil pôvodne stanovenú sumu súdneho poplatku za dovolanie na čiastku 331 €;

- 15. január 2016 – okresný súd predložil súdny spis s podaným dovolaním najvyššiemu súdu, ktorý svojím uznesením sp. zn. 3 Cdo 12/2016 z 31. marca 2016 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu z 8. apríla 2015 a vec vrátil (11. apríla 2016 súdny spis vrátený okresnému súdu) krajskému súdu na ďalšie konanie;

- 8. február 2017 – krajský súd v súlade s § 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) verejne vyhlásil rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu z 10. mája 2010 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo 7. júna 2010 a opravným uznesením z 9. júna 2010 v napadnutej časti vo veci samej smerujúcej proti odporcovi v 1. rade, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť 3. marca 2017;

- 27. jún 2017 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril, „či trvá na návrhu o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch“, a súčasne nariadil termín pojednávania na 19. október 2017.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že ostatným úkonom vo veci je uznesenie okresného súdu z 30. októbra 2017, ktorým bola zastavená zvyšná časť napadnutého konania týkajúca sa uplatneného nároku na nemajetkovú ujmu, pričom uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. novembra 2017.

III.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

15. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky je garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich vecí v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

16. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového

a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

20. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

21. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

22. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím

na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

23. Otázkou existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

24. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory o ochranu osobnosti s uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy tvoria súčasť bežnej sporovej agendy všeobecných súdov, pričom o takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je ani právne ani fakticky zložitá, metodika všeobecných súdov na postup v týchto veciach je dostatočne jasná a je podopretá aj stabilizovanou judikatúrou.

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľa. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu v súvislosti s dĺžkou napadnutého konania.

26. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

Celkovú dĺžku napadnutého konania (viac ako 14 rokov) až do jeho právoplatného skončenia v celom rozsahu (uznesenie okresného súdu týkajúce sa nároku na nemajetkovú ujmu z 30. októbra 2017 o zastavení konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. novembra 2017) vyhodnotil ústavný súd v okolnostiach danej veci z ústavnoprávneho hľadiska ako neakceptovateľnú. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie až do jeho právoplatného skončenia neprebiehало efektívne. O uvedenom svedčí napríklad skutočnosť, že okresný súd

nesprávne vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť (4. máj 2004), pričom najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 SŽ 65/04 z 22. júla 2004 rozhodol, že príslušným na prejednanie veci je okresný súd.

Ústavný súd akceptuje názor sťažovateľa, že poukázaním na to, že „*súd prvej inštancie vo veci rozhodoval dvakrát, odvolací súd štyrikrát a dovolací súd dvakrát*“, nie je možné ospravedlniť skutočnosť, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené ako celok až po viac ako 14 rokoch od jeho začatia, čo, ako už bolo uvedené, nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Z uvedeného dôvodu nepovažuje ústavný súd za potrebné ani konkrétne vyhodnocovať procesné postupy, resp. pochybenia vo veci, ktoré boli korigované rozhodnutiami v odvolacích, resp. dovolacích konaniach.

27. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

28. Napriek tomu, že ústavný súd konštatoval, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, okresnému súdu neprikázal konať bez zbytočných prieťahov, pretože napadnuté konanie bolo ako celok právoplatne skončené 24. novembra 2017, a preto ústavný súd návrhu sťažovateľa uplatnenému podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde nevyhovet (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní

primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc okrem iného na to, že sa *„cíti bezmocný, stratil vieru v právny štát a v schopnosť súdu súdny spor vôbec správne rozhodnúť“*.

32. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. S prihliadnutím na dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 C 106/2004, berúc do úvahy konkrétne okolnosti, najmä význam rozhodnutia v danej veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

34. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom Advokátskou kanceláriou Mgr. Marek Benedik, s. r. o. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

35. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 884 €.

36. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhrada za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2017 predstavuje spolu s režijným paušálom (3 x 8,84 €) sumu 468,51 €. Právna zástupkyňa sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], preto bola uvedená suma zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 562,21 €.

37. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2017